

УДК 343.8:351-048.23:355.01

DOI 10.32755/sjlaw.2026.034

Зливко С. В.,

доктор юридичних наук, професор,
проректор, Пенітенціарна академія України,
м. Чернігів, Україна
ORCID: 0000-0003-2732-3144;

Зеляк О. І.,

аспірант кафедри адміністративного та конституційного права
Навчально-наукового інституту права,
правоохоронної діяльності та психології,
Пенітенціарна академія України,
м. Чернігів, Україна
ORCID: 0009-0005-9593-1135;

Барахта В. В.,

старший викладач кафедри формування та
розвитку професійної компетентності персоналу
ДКВС України Інституту професійного розвитку,
Пенітенціарна академія України,
м. Чернігів, Україна
ORCID: 0000-0003-2627-8839

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті досліджується нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань в умовах воєнного стану. Актуальність теми зумовлена трансформацією умов функціонування кримінально-виконавчої системи України внаслідок збройної агресії Російської Федерації, що загострила наявні та виявила нові проблеми правового регулювання у сфері виконання кримінальних покарань.

Ключові слова: державна політика у сфері виконання кримінальних покарань, виконання кримінальних покарань, нормативно-правове забезпечення, воєнний стан, кримінально-виконавча система, Державна кримінально-виконавча служба України, права людини, сліди ізолятору, установи, громадський контроль.

Постановка проблеми. Реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань (далі – *вкп або пенітенціарній сфері*) в умовах воєнного стану відбувається за умов

нормативної фрагментарності та інституційної невизначеності. Чинним залишається Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» (далі – Закон), який був ухвалений до початку системної пенітенціарної реформи та не враховує сучасних безпекових викликів. Водночас на рівні стратегічних документів запроваджено поняття «пенітенціарна система» та визначено напрями її розвитку, хоча на законодавчому рівні відповідне поняття та модель досі не закріплені. За таких умов виникає розрив між декларованими цілями державної політики та реальними механізмами її реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика реалізації державної політики у сфері вкп розглядалася у працях вітчизняних науковців у контексті адміністративного та кримінально-виконавчого права. Зокрема таких науковців, як: О. Л. Андронік, Н. І. Білак, І. Г. Богатирьов, А. І. Богатирьов, Д. В. Журавльов, Д. П. Калаянов, В. В. Єфімов, В. О. Меркулова, О. В. Неклеса, Д. Б. Санакоєв, М. О. Семенишин, В. О. Човган, А. В. Шевчишен, О. О. Шкута, Д. С. Юр'єв, Х. П. Ярмакі та ін. Однак значна частина досліджень були здійснені до запровадження воєнного стану або зосереджувалися на окремих аспектах реформи. Питання нормативно-правового забезпечення реалізації політики у пенітенціарній сфері з урахуванням воєнного стану, зміни відомчої підпорядкованості органів ДКВС та проблеми фінансового й підзаконного регулювання залишаються недостатньо дослідженими.

Мета статті. Метою статті є системний аналіз проблем нормативно-правового забезпечення реалізації державної політики у сфері вкп в умовах воєнного стану та формулювання пропозицій щодо їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Реалізація державної політики у сфері вкп в умовах воєнного стану обумовлює потребу в перегляді наявних підходів до нормативно-правового регулювання діяльності органів і установ кримінально-виконавчої системи. Воєнний стан в Україні, з одного боку, загострив наявну проблематику нормативного забезпечення, яка довгий час залишалась нерозв'язаною, а з іншого – актуалізував нові виклики, які першочергово пов'язані з гарантуванням безпеки, забез-

печенням інституційної спроможності кримінально-виконавчої системи та дотриманням прав людини. З огляду на це важливого значення набуло здійснення оцінки чинного законодавства на предмет відповідності реаліям воєнного часу, а також виявлення прогалин і колізій, що ускладнюють ефективне здійснення державної політики у пенітенціарній сфері.

Насамперед у дослідженні обраної теми проаналізуємо стан впорядкування та уніфікацію термінології. Означене пояснюється тим, що термінологічна невпорядкованість сприяє виникненню колізій між нормами різного рівня, перешкоджає ефективній координації діяльності між різними органами та громадськістю. Аналіз наукових джерел і чинного законодавства засвідчує, що єдиного підходу до правової категорії «нормативно-правове забезпечення», як і до розуміння поняття «реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань в умовах воєнного стану» не вироблено.

Наявна термінологічна база офіційного вебпорталу парламенту свідчить про відсутність у законодавстві легального визначення терміна «нормативно-правове забезпечення» як цілісної правової категорії. Попри наявність значної кількості термінів, похідних від поняття «забезпечення» (матеріального, технічного, фінансового, інформаційного, інституційного тощо), а також широке використання категорії «нормативно-правовий акт», законодавець не сформував узагальненого підходу до нормативно-правового забезпечення як комплексного механізму в контексті впровадження державної політики [1].

У науковій літературі питання нормативно-правового забезпечення функціонування окремих публічних систем розглядається переважно через аналіз структури та еволюції нормативної бази. Так, О. Л. Андронік та О. І. Макогін у своєму дослідженні пропонують класифікацію нормативно-правової складової системи соціального захисту за групами нормативно-правових актів – від міжнародно-правових документів до національних, що регулюють окремі напрями соціального захисту. Автори акцентують на порівнянні початкової нормативної бази із сучасним станом її розвитку, виокремлюють недостатньо врегульовані питання та підкреслюють значення нормативного

закріплення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів відповідних правовідносин [2]. Зазначений підхід є методологічно цінним для аналізу нормативно-правового забезпечення у пенітенціарній сфері, оскільки дозволяє виявити системність, прогалини і декларативність правового регулювання в особливих умовах.

Як зазначають окремі науковці (зокрема, Д. Б. Санакоєв, О. В. Неклеса, В. В. Єфімов, Д. С. Юр'єв), у сучасній юридичній доктрині відсутнє визначення поняття «нормативно-правове забезпечення», у зв'язку з чим у наукових і прикладних дослідженнях використовуються синонімічні або близькі за змістом категорії, зокрема «правова основа», «нормативно-правові основи», «правові засади», «правове регулювання», «юридична регламентація» тощо. Така термінологічна варіативність, на думку авторів, ускладнює формування комплексного уявлення про зміст і функціональне призначення нормативно-правового забезпечення. Водночас дослідники пропонують розуміти *основу нормативно-правового забезпечення* як процес формування та підтримки належної нормативно-правової бази, що виступає юридичним засобом досягнення реальної впорядкованості відповідної сфери діяльності та забезпечення ефективного функціонування механізмів державної політики [3, с. 40].

Нормативним відображенням підходу до визначення правової основи функціонування кримінально-виконавчої системи є положення статті 3 Закону [4], відповідно до якої правову основу діяльності ДКВС України формують положення Основного Закону [5], законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, чинних міжнародних договорів, а також нормативно-правових актів Міністерства юстиції України, виданих на їх виконання. Зазначена норма закріплює ієрархічний перелік джерел права, однак обмежується формальним визначенням правової основи діяльності ДКВС, не розкриваючи змісту, механізмів та інструментів нормативно-правового забезпечення впровадження державної політики в означеній сфері та особливих умов. Такий підхід зумовлює необхідність доктринального осмислення та подальшого нормативного розвитку категорії нормативно-правового забезпечення як комплексного правового явища, що є ширшим за простий перелік норматив-

них актів і охоплює питання їх узгодженості, актуальності та практичної реалізації.

Фрагментарний характер термінології підтверджує використання поняття «*забезпечення*» переважно в прикладному або галузевому значенні, без доктринального узагальнення та без прив'язки до функцій держави щодо формування й впровадження державної політики. Відсутність у термінологічному реєстрі поєднання категорій «*нормативно-правове забезпечення*» та «*реалізація державної політики*» підтверджує, що відповідна правова конструкція фактично існує лише на доктринальному рівні, але не отримала нормативного закріплення.

Така ситуація має наслідком правову невизначеність у процесі правотворчої та правозастосовної діяльності, оскільки унеможлиблює чітке розмежування між власне нормативним регулюванням, організаційними заходами та управлінськими рішеннями у сфері впровадження державної політики. В умовах воєнного стану зазначена невизначеність набуває особливої гостроти, оскільки потребує оперативних, узгоджених і правових визначених рішень у сфері вкп.

Отже, відсутність усталеного термінологічного підходу в законодавстві обґрунтовує необхідність доктринального формування та подальшого нормативного закріплення поняття «*нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики*», зокрема у сфері вкп, що є передумовою системного оновлення законодавства та підвищення ефективності державної політики в умовах воєнного стану.

У вітчизняній правовій науці поняття «нормативно-правове забезпечення» переважно використовується описово, як сукупність нормативно-правових актів, без належного розкриття його функціонального, інституційного та процедурного змісту. Водночас категорія «*реалізація державної політики у сфері вкп*» більшою мірою ототожнюється з діяльністю органів ДКВС України, що звужує її зміст та не враховує міжвідомчий, фінансовий і стратегічний компоненти, особливо в умовах воєнного стану. Ситуація ускладнюється тим, що воєнний стан істотно трансформує умови функціонування кримінально-виконавчої

системи, однак відповідна трансформація не отримала належного нормативного відображення.

З урахуванням зазначеного пропонується під терміном *«нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері вкп в умовах воєнного стану»* розуміти системно впорядковану сукупність норм Конституції України [5], законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, чинних міжнародних договорів України, нормативно-правових актів Міністерства юстиції України, а також стратегічних і відомчих документів, які у своїй сукупності визначають правові засади, механізми, інструменти та межі діяльності суб'єктів публічного управління та громадського контролю у сфері вкп, забезпечення прав ув'язнених, а також адаптації функціонування кримінально-виконавчої системи до умов збройної агресії та воєнного стану з метою гарантування безпеки, правопорядку і прав людини.

У межах запропонованого підходу під «стратегічними і відомчими документами» слід розуміти акти програмного, концептуального та організаційно-управлінського характеру, що ухвалюються органами публічної влади, насамперед Міністерством юстиції України, та не завжди мають статус нормативно-правових актів, однак визначають напрями, цілі, пріоритети і практичні механізми реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Саме ці документи конкретизують положення законодавства, забезпечують узгодженість управлінських рішень і відіграють важливу роль у функціонуванні ДКВС України, особливо в умовах воєнного стану, коли значна частина управлінських рішень ухвалюється на основі програмних і відомчих орієнтирів з метою забезпечення безпеки, правопорядку та дотримання прав ув'язнених.

Важливо зазначити, що запропоноване визначення терміна *«нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань в умовах воєнного стану»* дозволило поєднати нормативний, інституційний і функціональний підходи, а також врахувати специфіку правового режиму воєнного стану.

Загалом сфера нормативно-правового забезпечення реалізації державної політики у виконанні кримінальних покарань характеризується значною кількістю практичних проблем, які можуть мати різну природу та впливати як на правове становище персоналу ДКВС України, так і на забезпечення прав ув'язнених, а в окремих випадках – водночас на обидві ці категорії. Зазначене обумовлює потребу в дослідженні наявних проблем та пошуку шляхів їх розв'язання. У подальшому викладі зосередимося на аналізі найбільш суттєвих з них. Зокрема, йдеться про вивезення (евакуацію) ув'язнених, а також персоналу з установ, які потрапили під тимчасову окупацію або продовжили залишатися в зоні, де ведуться активні бойові дії. Наявні нормативні акти [6] не містять ефективного, уніфікованого алгоритму дій у разі загрози обстрілів, що призводить до фрагментарних управлінських рішень, підвищених ризиків для життя осіб та персоналу, а також до порушення принципу правової визначеності. Зазначене наочно підтверджується обставинами, які виникли під час збройного вторгнення Російської Федерації на територію України, зокрема у зв'язку з тимчасовою окупацією міста Херсона, що виявило системні прогалини нормативно-правового регулювання. Відсутність своєчасного нормативно визначеного механізму евакуації засуджених і осіб, узятих під варту, на підконтрольну Україні територію призвела не лише до неможливості забезпечення їх переміщення у безпечні установи виконання покарань, але й як наслідок – до їх насильницького вивезення на територію держави-агресора та грубого порушення основоположних прав людини [7].

Водночас зазначена проблема безпосередньо стосується і персоналу ДКВС України, який у разі залишення на тимчасово окупованій території фактично опиняється у становищі заручників з ризиком необґрунтованих обвинувачень у колабораціонізмі або державній зраді, а у разі залишення території – стикається з об'єктивною неможливістю виконання службових обов'язків, зумовленою специфікою роботи, та необхідністю забезпечення охорони засуджених і осіб, узятих під варту.

Наступним суттєвим викликом у сфері нормативно-правового забезпечення впровадження державної політики в умовах воєнно-

го стану є питання облаштування та використання бомбосховищ і захисних споруд у місцях несвободи. Відсутність у чинному законодавстві спеціальних норм, що повною мірою враховували б особливості режиму утримання засуджених і осіб, узятих під варту, під час перебування у захисних спорудах, зумовлює колізію між вимогами безпеки життя і здоров'я та дотриманням режимних обмежень, ускладнює ухвалення обґрунтованих управлінських рішень і підвищує ризики порушення прав.

Ще однією проблемою нормативно-правового характеру в особливих умовах є тривалі відключення електропостачання, води та засобів зв'язку в установах ДКВС України, для яких чинне законодавство не передбачає адаптованих стандартів функціонування. Означене ускладнює дотримання мінімальних побутових і санітарних умов утримання, надання першої медичної допомоги та забезпечення безпеки, а відсутність спеціальних нормативних приписів має наслідком збільшення ризиків порушення прав людини й перешкоджає належному виконанню службових обов'язків персоналом.

Крім цього, наявна кримінально-виконавча нормативна база не забезпечує достатньої гнучкості для поєднання безпекових обмежень з гарантіями права на захист, правом на безперешкодне відвідування адвокатами, представниками Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також громадськими спостерігачами. Встановлено відповідні обмеження й на побачення з рідними.

Варто також зауважити, що значна частина відомчих наказів або втратила чинність, або є застарілою та не відповідає реаліям воєнного часу, що змушує адміністрації установ діяти в умовах правової невизначеності. Додаткової уваги з боку законодавця потребує відсутність спеціальних фінансово-правових механізмів забезпечення потреб установ ДКВС України у воєнний період, а також відсутність єдиних мінімальних стандартів функціонування кримінально-виконавчих установ в умовах війни. Також слід урахувати, що питання забезпечення прав осіб у місцях несвободи в умовах збройних конфліктів є предметом уваги міжнародних правозахисних механізмів, однак універсальні стандарти для функціонування пенітенціарних систем у ситуації повномасштабної війни фактично відсутні.

У цьому контексті Україна, з урахуванням безпрецедентного досвіду функціонування пенітенціарної системи в умовах тривалої збройної агресії, об'єктивно постає не лише як держава, що імплементує міжнародні стандарти, але і як суб'єкт формування нових підходів та мінімальних стандартів, які можуть бути враховані на міжнародному рівні.

Виявлені проблеми у сфері вкп в умовах воєнного стану свідчать про наявність системної кризи нормативно-правового регулювання, що поєднує законодавчі прогалини, колізії та застарілі підзаконні механізми. З огляду на це функціонування кримінально-виконавчої системи надалі на підставі чинної законодавчої бази не забезпечує ані належного рівня безпеки, ані ефективної реалізації державної політики, ані дотримання основних прав. Така ситуація зумовлює об'єктивну потребу у формуванні комплексних підходів до оновлення нормативно-правового забезпечення з урахуванням специфіки правового режиму воєнного стану, що й обумовлює виокремлення ключових напрямів удосконалення правового регулювання.

До основних напрямів удосконалення нормативно-правового забезпечення слід віднести: оновлення нормативної бази [4] з урахуванням воєнного стану; а також розроблення та затвердження спеціальної стратегії або комплексного програмного документа у сфері вкп, спрямованого на врегулювання питань функціонування установ ДКВС України в особливих умовах та післявоєнної відбудови, з подальшим ухваленням на її виконання дієвих актів підзаконного характеру, що регулюють повною мірою питання евакуації, безпеки, побутових умов та гарантій прав осіб у місцях несвободи, враховуючи міжвідомчу взаємодію державних органів та громадськості.

Окремим та принципово важливим напрямом удосконалення нормативно-правового забезпечення є забезпечення правової визначеності для персоналу ДКВС України і осіб, які утримуються. За умов воєнного стану відсутність чітких, зрозумілих і стабільних правових приписів щодо алгоритму дій у надзвичайній ситуації, евакуаціях, забезпечення безпеки та виконання службових обов'язків створює ризики свавільного тлумачення норм, притягнення до необґрунтованої відповідальності та по-

рушення прав. Нормативна визначеність у цій сфері має забезпечувати передбачуваність правозастосування, належний правовий захист персоналу, який виконує службові обов'язки в екстремальних умовах, а також гарантії дотримання прав і законних інтересів ув'язнених, що є необхідною передумовою ефективного впровадження державної політики у сфері вкп.

Також у цьому контексті доцільно підтримати наукову позицію Н. І. Білак щодо збереження інституцій громадської участі як елементу гарантування прав, скасування обмежень щодо формування та оновлення складу громадської ради під час воєнного стану, передбачивши також можливість створення цього інституту на локальному рівні, закріпивши такі зміни в постанові Кабінету Міністрів України [8; 9, с. 24].

Реалізація зазначених напрямів удосконалення нормативно-правового забезпечення дозволить сформувати цілісну, узгоджену й адаптовану до умов воєнного стану модель правового регулювання у сфері вкп, підвищити ефективність державної політики, забезпечити належний безпековий рівень і стан дотримання прав ув'язнених, а також усунути правову невизначеність у діяльності органів ДКВС України.

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що реалізація державної політики у сфері вкп під час дії воєнного стану здійснюється в умовах нормативно-правової фрагментарності та невідповідності чинного регулювання сучасним безпековим і гуманітарним викликам. Воєнний стан актуалізував наявні прогалини кримінально-виконавчого законодавства та виявив нові системні проблеми.

Обґрунтовано, що відсутність усталеного термінологічного підходу до категорії «нормативно-правове забезпечення впровадження державної політики у сфері вкп» ускладнює формування послідовної та ефективної державної політики, створює ризики правової невизначеності й неоднакового правозастосування, що особливо критично під час дії воєнного стану. Запропоноване у статті авторське визначення зазначеної категорії дозволило поєднати нормативний, інституційний і функціональний підходи.

Виявлені практичні проблеми – відсутність уніфікованих механізмів евакуації, спеціальних норм щодо використання захисних

споруд, адаптованих стандартів функціонування установ ДКВС України у разі тривалих відключень ресурсів, а також застарілість відомчого регулювання – свідчать про системну кризу нормативно-правового забезпечення кримінально-виконавчої сфери.

Утім, розв'язання зазначених проблем можливе шляхом формування та впровадження комплексного підходу до оновлення нормативно-правового забезпечення з урахуванням особливостей дії воєнного стану та перспектив післявоєнної відбудови. Такий підхід повинен охоплювати перегляд базового законодавства, розроблення спеціальної стратегії у сфері вкл, ухвалення дієвих підзаконних актів, а також забезпечення правової визначеності для персоналу та осіб, які утримуються в установах виконання покарань. У цьому контексті Україна, з огляду на унікальний досвід функціонування кримінально-виконавчої системи в умовах повномасштабної війни, може виступати об'єктом імплементації міжнародних стандартів та водночас – суб'єктом формування нових підходів до забезпечення прав людини в умовах збройних конфліктів.

Список використаних джерел

1. Верховна Рада України : офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.01.2026).

2. Андронік О. Л., Макогін О. І. Нормативно-правове забезпечення системи соціального захисту в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. С. 143–150.

3. Санакоєв Д. Б., Неклеса О. В., Єфімов В. В., Юр'єв Д. С. Нормативно-правове забезпечення діяльності підрозділів стратегічних розслідувань : методичні рекомендації. Дніпро : ДДУВС, 2021. 84 с.

4. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (дата звернення: 12.01.2026).

5. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

6. Про затвердження Порядку проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 № 934. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

7. Тиравський В. Російські окупанти силоміць вивезли з Херсона 2500 українських в'язнів і знущались над ними. *Іноземна Україна*. 2023. URL: <https://foreignukraines.com/2023/04/12/the-russian-occupiers-forcibly-removed-2500-ukrainian-prisoners-from-kherson-and-abused-them/> (дата звернення: 12.01.2026).

8. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

9. Білак Н. І. Адміністративно-правові засади діяльності кримінально-виконавчої системи України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2025. 38 с. URL: https://oduvs.edu.ua/uploads/Referat_Bilak_N_0ad7dcaa17.pdf (дата звернення: 12.01.2026).

Zlyvko S.,

Doctor of Sciences Law, Professor,
Vice-Rector, Penitentiary Academy of Ukraine,
Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2732-3144;

Zelyak O.,

PhD student of the Department of Administrative
and Constitutional Law of the Educational and
Scientific Institute of Law, Law Enforcement,
and Psychology, Penitentiary Academy of Ukraine,
Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0009-0005-9593-1135;

Barakhta V.,

Senior lecturer of the Department of Formation
and Development of Professional Competencies
of the Personnel of the State Criminal and Executive Service
of Ukraine of the Institute of Professional Development,
Penitentiary academy of Ukraine, Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2627-8839

PROBLEMS OF REGULATORY AND LEGAL ENSURANCE OF THE IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE SPHERE OF EXECUTION OF CRIMINAL PUNISHMENTS IN CONDITIONS OF MARTIAL STATE

The article examines the regulatory and legal support for the implementation of state policy in the field of execution of criminal sentences under martial law. The relevance of the topic is due to the transformation of the conditions for the

functioning of the penal system of Ukraine as a result of the armed aggression of the Russian Federation, which exacerbated existing and revealed new problems of legal regulation in the field of execution of criminal sentences.

The current state of the legislative and regulatory framework that determines the activities of bodies and institutions of the penal system is analyzed, and its compliance with the conditions of the legal regime of martial law is also clarified. Particular attention is paid to the problem of the lack of a coordinated terminological approach to the definition of the concepts of "regulatory and legal support" and "implementation of state policy in the field of execution of criminal sentences".

The author's definition of the concept of "normative and legal support for the implementation of state policy in the field of execution of criminal sentences under martial law" is proposed, which combines normative, institutional and functional approaches.

The main problematic issues of a regulatory and legal nature caused by the introduction of martial law in Ukraine have been identified.

Special attention is paid to the problem of ensuring legal certainty for the staff of penal institutions and persons held in them, as well as the role of strategic and departmental documents in the implementation of state policy under martial law. The lack of special financial and legal mechanisms and uniform minimum standards for the functioning of penal institutions during the war is emphasized.

Key words: *state policy in the field of execution of criminal sentences, execution of criminal sentences, regulatory and legal support, martial law, penal system, State Penal Service of Ukraine, human rights, pre-trial detention centers, institutions, public control.*

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (n.d.), *Official web portal of the Parliament of Ukraine*, available at: <https://www.rada.gov.ua/> (accessed 12 January 2026).

2. Andronik, O. L. and Makohin, O. I. (2023), "Regulatory and legal support of the social protection system in Ukraine", *Economy and Society*, Vol. 56, pp. 143–150.

3. Sanakoyev, D. B., Neklesa, O. V., Yefimov, V. V. and Yuriev, D. S. (2021), *Regulatory and legal support of the activities of strategic investigation units : methodological recommendations*, Dnipro, DDUVS.

4. Ukraine (2005), *On the State Criminal-Executive Service of Ukraine* : Law of Ukraine No. 2713-IV, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (accessed 12 January 2026).

5. Ukraine (1996), *Constitution of Ukraine* : Law of Ukraine No. 254k/96-VR, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (accessed 12 January 2026).

6. Ukraine (2018), *On approval of the Procedure for mandatory evacuation of certain categories of the population in case of martial law* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 934, available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018-%D0%BF#Text> (accessed 12 January 2026).

7. Tyravskiy, V. (2023), "Russian occupiers forcibly removed 2 500 Ukrainian prisoners from Kherson and abused them", *Foreign Ukraine*, available at: <https://foreignukraines.com/2023/04/12/the-russian-occupiers-forcibly-removed-2500-ukrainian-prisoners-from-kherson-and-abused-them/> (accessed 12 January 2026).

8. Ukraine (2010), *On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 996, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (accessed 12 January 2025).

9. Bilak, N. I. (2025), *Administrative and legal principles of the activity of the criminal-executive system of Ukraine* : Doctor of Law dissertation abstract, Odesa, available at: https://oduvs.edu.ua/uploads/Referat_Bilak_N_0ad7dcaa17.pdf (accessed 12 January 2026).

Дата першого надходження статті до видання: 12.01.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.01.2026.

Дата публікації (оприлюднення): 18.02.2026.